

**6-а МІЖНАРОДНА МІЖДИСЦИПЛІНАРНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

***СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ ТА ОСВІТИ***

*200-річчю Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна присвячується*

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

30 квітня – 9 травня 2005р., м. Алушта

Харків – 2005

УДК 3; 009; 33; 37; 159.9; 5; 664; 624; 61; 007; 52; 504; 800; 002; 51; 53; 57.

Сучасні проблеми науки та освіти. Матеріали 6-ї Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції 30 квітня – 9 травня 2005 р., м.Алушта. / Харків: Українська Асоціація "Жінки в науці та освіті", Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2005. - 272 с.

Матеріали, що публікуються, являють собою тези доповідей 6-ї Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції "Сучасні проблеми науки та освіти", що віддзеркалюють наукові, методичні та практичні результати в галузі наукових досліджень, освіти та охорони здоров'я, а також в галузі діяльності громадських організацій, спрямованої на вирішення актуальних проблем науки та освіти. Значну увагу приділено проблемі міждисциплінарних комплексних досліджень, питанням інтеграції наукових досліджень з метою ефективного розв'язання актуальних практичних проблем.

Конференція проводиться за ініціативою Української Асоціації "Жінки в науці та освіті", Міністерства освіти і науки України, Головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації, Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна з метою об'єднання зусиль вчених, викладачів, підприємців, промисловців та громадських діячів для вирішення сучасних проблем науки та освіти, проблем їх інтеграції та розвитку, посилення їх ролі в процесах демократизації суспільства.

Організатори конференції:

Міністерство освіти і науки України, Міністерство освіти Автономної Республіки Крим, Головне управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації, Українська Асоціація "Жінки в науці та освіті", Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харківський національний технічний університет "ХПІ", Харківський державний університет харчування та торгівлі, СП "Нева".

Міжнародний науковий комітет:

- Беларусь: Дромашко С.Є. (д.б.н.); Хотильова Л.В. (акад. НАНБ, д.б.н.);
Великобританія: Yurkevich I.V. dr., prof. of the University of Birmingham);
Ізраїль: Katsnelson V.E. (prof. of the Weizmann Institute Sci.);
Литва: Rakauskienė O.G. (д.е.н.);
Польща: Wackowski K.S. (dr., prof., Warsaw), Kalisińska Elzbieta (dr., prof. Akademia Rolnicza w Szczecinie);
Росія: Артамонова Е.І. (д.пед.н.); Ємел'яніова І.С. (член правління Міжнародної асоціації "Жінки-математики", д.ф.-м.н.); Варшавський О.Є. (д.е.н.); Науменко В.Г. (д.філ.н.); Петрова В.Т. (д.пед.н.); Різниціченко Г.Ю. (Голова правління Міжрегіонального громадського об'єднання «Жінки в науці та освіті», д.ф.-м.н.);
США: Vasiliyeva T.Ya. (д.м.н.);
Узбекистан: Фундукучіев С.Э.;
Україна: Горова Т.К. (академік УААН, д.с.-г.н.); Гриньов Б.В., (чл.-кор. НАНУ, д.ф.-м.н.), Залюбовський І.І. (чл.-кор. НАНУ, д.ф.-м.н.), Казаков В.М. (акад. АМНУ, д.мед.н.); Мацевітій Ю.М. (чл.-кор. НАНУ, д.т.н.); Носенко Е.Л. (чл.-кор. АПНУ, д.психол.н.); Прокопенко И.Ф. (акад. АПНУ, д.пед.н.); Пресняков В.Ф. (акад. НАНУ, д.з.н.); Семиноженко В.П. (акад. НАНУ, д.ф.-м.н.); Шейко В.Н. (член-кор. Національної академії мистецтв України, д.іст.н.).

Матеріали відтворені з авторських оригіналів, поданих до оргкомітету, в авторській редакції.

ISBN – 966-623-222-0

© Українська Асоціація „Жінки в науці та освіті”

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Коломієць С.В., Одарченко Н.І.^{*}, Пугач В.І.

Сумський національний аграрний університет, 40021 Суми, вул. Кірова, 160, тел. (0542) 288409,

^{*}Сумський державний університет, 40007, Суми, вул. Римського-Корсакова, 2, тел. (0542) 392384

Проблема пошуку ефективних методів і форм організації навчального процесу з метою підготовки кваліфікованих кадрів, здатних до творчої праці та професійного розвитку є однією з актуальніших проблем сучасної освіти. Завдання вищої школи – сформувати у студентів потребу в самоосвіті, в постійному підвищенні рівня кваліфікації, озброїти їх раціональними прийомами самостійної навчальної діяльності, сприяти розвитку творчої активності студентів.

Фундаментальні дисципліни, зокрема дисципліни математичного циклу, відіграють важливу роль в підготовці фахівця економічного профілю: створюють базу для наступного вивчення спеціальних дисциплін, сприяють розвитку самостійності мислення, аналітичних та творчих здібностей. Одним із шляхів підвищення ефективності базової підготовки фахівців є системний підхід в організації самостійної роботи студентів. Чітка організація самостійної роботи та постійний контроль дозволяє активизувати пізнавальну діяльність, переорієнтувати студентів із заучування інформації на оволодіння навичками сприйняття і обробки інформації, контролю та прогнозування, сприяє розвитку самостійності та творчої активності, що дозволить в майбутньому приймати оптимальні рішення, а у разі необхідності – освоювати нові професійні сфери.

Ймовірнісно-статистичні знання відіграють важливу роль в базовій та загальноосвітній підготовці економістів. При викладанні курсу теорії ймовірностей і математичної статистики ми використовуємо комплексний підхід в організації самостійної роботи студентів, приділяючи особливу увагу змісту та формі лекційних і практичних занять. Керівництво процесом розвитку самостійності здійснюється шляхом використання різних

прийомів та методів навчальної роботи. Матеріал, що вивчається, розбито на модулі, кожен з яких містить певну кількість лекційних та практичних занять, питання для самостійного опрацювання. Кожному модулю відповідає окрема організація контролю засвоєння матеріалу: підготовка та захист опорних конспектів, тестування, самостійні та контрольні роботи, розв'язування та захист індивідуальних завдань.

На наш погляд, важливо пропонувати студентам завдання, які потребують аналізу, порівняння, узагальнення окремих фактів, виявлення зв'язків та залежностей між ними. При складанні індивідуальних завдань обов'язково враховується необхідність поєднання теоретичного та прикладного напрямку теорії ймовірностей і математичної статистики. Студентам пропонуються задачі дослідження реальних процесів, на які впливають випадкові фактори. Окрема увага приділяється підбору проблемних задач прикладного характеру, розв'язування яких передбачає побудову математичної моделі економічного процесу. Саме розв'язування таких задач дозволяє зосередити увагу студентів на необхідності використання математичних методів в економіці, сприє активізації навчально-пізнавальної діяльності, формуванню дослідників навичок, навичок математичного моделювання, що є важливим не тільки для математичної освіти, а і для інтеграції знань з різних дисциплін.

Ефективна організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисциплін математичного циклу дозволить уdosконалити навчальний процес, сприятимо інтелектуальному розвитку студентів, їх самостійності та творчої активності, формуванню потреби в самоосвіті.

ФОРМУВАННЯ ФАХІВЦЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

□Кравчук О.М.

Волинський державний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, вул. Потапова, 9, тел. 8 (03322) 4-89-18

Навчальний і виховний процес у вищому навчальному закладі, формування фахівця високої кваліфікації мають свої закономірності та науково-педагогічне обґрунтування. Державотворення, що відбувається в сучасній Україні, потребують нової педагогіки. Це глобальна проблема, бо від того, які виховні системи, які орієнтири у формуванні та становленні особистості будуть прийняті, залежатиме майбутнє України, народу, нації.

Виховання через навчальну діяльність є важливим методом виховання і самовиховання студентів. Аналіз навчального процесу з огляду його впливу на виховання свідчить, що чим вища інтелектуальна активність студентів (на лекціях і на інших формах занять) та чим більш творчим є сприймання і систематична самостійна робота, тим більш ґрутовим будуть їх науково-методологічні міркування і зрілими, стійкими погляди, моральні якості, переконання. А поведінка у колективі та стосунки з іншими студентами визначаються принциповістю. І, навпаки, у студентів, які пасивні у навчанні та не систематично працюють, відсутні чіткість переконань і мотивованість міркувань у галузі науки і моралі.

Винятково високий виховний вплив на студента має його наукова діяльність. Не можна також не рахуватись з тим, що у вищій школі виховується спеціаліст, який готовиться до професійної діяльності. А значить, методи виховання повинні відрізнятись від методів виховання у загальноосвітній школі. Вони складають систему засобів всебічного формування молодого спеціаліста, який готовиться до фахової та громадської діяльності. До основних методів виховання у вищій школі належать: методи формування переконань у студентів; методи набуття

практичних умінь і навиків громадської діяльності та поведінки.

Психологічно така якість студента означає, що він не тільки вміє правильно сприймати критику, а й готовий до самооцінки власних дій та поглядів.

Методика спонукання на самовиховання у навчальному процесі та в науковій роботі, особливо у здійсненні керівництва самостійною роботою, курсовими і дипломними роботами, на виробничій і педагогічній практиках є досить гнучкою. Тут можна знайти багато способів поставити студента перед необхідністю виконання завдань. Слід зауважити, що примус до виконання завдань не завжди виховує такі риси, як наполегливість, відповідальність і зацікавленість наслідками, які характеризують студента дійового, здатного до самовиховання.

У навчальному процесі потрібно виділити облік і оцінку знань як метод стимулювання активності у самовихованні. Вміле розв'язання цієї проблеми ставить студента перед необхідністю усувати прогалини в знаннях, читати літературу, відбирати матеріал.

Нинішні студенти мають практичне мислення. Значить, для підвищення виховного впливу прикладу викладачеві слід враховувати "прагматизм" мислення студентів.

Література

Гуменюк Г. Національна самосвідомість та перспективи її розвитку// Рідна школа. – 1999. №2. – с.59-61.
Згуровський М. Шляхи нашого відродження: Науково-публіцистичні нариси. – К.: Генеза, 2002. – 176с.

Мартинюк І.В. Національне виховання: Теорія і методологія: Метод. Посібник. – К.:ІСДО,1995. – 160с.